

การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

The Development of Creative Cultural Areas in the Buddhist Park of Uthai Thani

พระมหาต๋วย ขนติธมโม, พระวชิราภรณ์, พระพุฒิพงษ์ พุทธิวิโส และพระครูอุเทศธรรมสาทิส

PhraMahaTui Khantidhammo, Phravachiraphon, PraPhutti Phong Puttiwiso

and Phrakhruthethammasathit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Uthai Thani College

Corresponding Author, E-mail: phramahatui2533@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี 2) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี และ 3) จัดทำชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี เป็นการวิจัยแบบแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน และนิสิตที่ได้รับการพัฒนาได้ศึกษาเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ จำนวน 10 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .959 กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 480 คน จากประชากร จำนวน 329,942 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์นั้น มีสถานที่และอาคารที่เหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนมีความต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นศูนย์รวมการศึกษาพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์

2. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนา อันก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดอุทัยธานี

ได้รับบทความ: 11 กันยายน 2568; แก้ไขบทความ: 26 กันยายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2568

Received: September 11, 2025; Revised: September 26, 2025; Accepted: September 29, 2025

3. จัดทำชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า หลังจากนักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีแล้ว นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือคิดเป็น ร้อยละ 68.19

คำสำคัญ: การพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์, การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research are 1) to explore the community's readiness and needs for developing creative cultural areas in the Buddhist Park of Uthai Thani. 2) To develop a collaborative network to enhance creative cultural areas in the Buddhist Park of Uthai Thani and 3) To develop a learning package for creative cultural areas in the Buddhist Park of Uthai Thani. This mixed-method research consisted of qualitative research using in-depth interviews with 10 key informants and 10 students who had received training in learning area development. Quantitative research was conducted using a questionnaire with a reliability of .959 and a sample of 480 randomly selected individuals from a population of 329,942. Multiple regression analysis was used to analyze the results.

The research results found that:

1. The readiness and needs of the community to develop creative cultural spaces include places and buildings suitable for organizing various activities. People want this place to be a place for religious practice, a center for Buddhist studies, and a creative cultural tourist attraction.

2. Develop a collaborative network to enhance creative cultural areas in the Buddhist Park of Uthai Thani, in creating such a collaborative network, the government and the public sector will come together to promote the development of cultural and Buddhist areas. which creates mutual benefits in developing the area, is a center for organizing Buddhist activities, and is a source of learning about creative culture in Uthai Thani Province.

3. Create a learning kit in the creative cultural area in the Buddhist Park of Uthai Thani. Social Studies, Religion and Culture Learning Group, Primary School Grades 1-6, It was found that after students studied and learned the

learning set, Regarding the Uthai Thani Buddha Park, students have made progress in their studies, or 68.19 percent.

Keywords: Creative Space Development, Cultural Resource Management, Sustainable Tourism

1. บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยรัฐได้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนั้น ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาสังคมในทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนได้เป็นผู้กำหนดทิศทางในการพัฒนาและอนาคตของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวิถีชีวิต ความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความแตกต่างกันมาก เช่น มีประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังเข้าใจว่าการทำประชาพิจารณ์เป็นวิธีเดียวของการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือเข้าใจว่าการทำประชาพิจารณ์ คือ การทำประชาคมติ รวมทั้งยังเข้าใจไปว่า กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการจัดการ หรือแก้ไขข้อขัดแย้ง ที่ได้เกิดขึ้นแล้ว ในขณะที่เป้าหมายสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การช่วยป้องกัน หรือหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้หากขาดการมีส่วนร่วม ดังนั้น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 43 จึงได้ให้ความสำคัญกับแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560, หน้า 12)

ในปัจจุบันนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หรือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนกำลังเป็นประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการพัฒนาที่พยายามยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีประชาคมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ศักยภาพของชุมชนเองในการแก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งจะเห็นว่าศักยภาพของชุมชนในวิสัยทัศน์ใหม่ คือ กระบวนการเคลื่อนไหวที่นำไปสู่การสร้างชุมชนแบบองค์รวมที่เป็นอิสระ การพึ่งพาตัวเองได้อย่างมั่นคงแล้ว ประสานกันเข้าเป็นเครือข่ายองค์กรชุมชนในทุกระดับ เพื่อร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์และร่วมมือกันวางแผนชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน (สุพัตรา ยอดสุรางค์, ชัชวาล แสงทองล้วน และอำนาจ บุษยรัตน์มตรี, 2561)

หลากหลายความท้าทายของประเทศไทยในปัจจุบัน ทั้งการเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัล ความร่วมมือในการลดก๊าซเรือนกระจกในระดับนานาชาติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นสังคมสูงวัย ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน โรคอุบัติใหม่และภัยโรคระบาด ทั้งหมดนี้คือปัจจัยสำคัญ ที่ถูกนำมาพิจารณาเพื่อวางทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีหลักการภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 13 หรือที่หลายคนเรียกสั้น ๆ ว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ซึ่งจะถูกใช้เป็นทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ.2566-2570 เป็นแผนพัฒนาฉบับแรกที่วางกรอบแผนภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เห็นความสำคัญดังกล่าวอธิบายไว้ว่า จึงได้จัดตั้งและพัฒนาพื้นที่ ในรูปแบบที่มีลักษณะของความ เป็นชุมชนเมือง ให้ประชาชนมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นรูปแบบที่เรียกว่าเป็น ประชาธิปไตยและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด เป็นลักษณะผสมผสาน และ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ เพื่อเสริมศักยภาพให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ คือ การพัฒนา 4 ด้าน พัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิตและพัฒนา ปัญญา กล่าวคือ หลักธรรมเหล่านี้ สามารถนำไปเป็นกระบวนการในการพัฒนาได้ในทุกระดับ โดยมุ่งการพัฒนาทางด้าน สังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการปกครองและด้านวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชนให้ดำเนินการ พัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างยั่งยืน (พระปลัดธนากร สนตมโน (เพราะถะ), พระมหาดาวสยาม วชิรปัญโญ และโสวิทย์ บำรุงภักดิ์, 2562)

จังหวัดอุทัยธานีและคณะสงฆ์จังหวัดอุทัยธานี เห็นความสำคัญในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จึงได้มีแนวคิดจัดสร้าง “พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี” เพื่อเป็นการ สนับสนุนมติมหาเถรสมาคม โดยพุทธมณฑลที่จะจัดสร้างขึ้นนั้นเป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นสถานที่ประชุม อบรม สัมมนา ศูนย์กลางการศึกษาของพระภิกษุ สามเณร ประชาชนทั่วไป และปฏิบัติธรรมของประชาชน พระภิกษุสามเณร หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขนาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี และการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการจัดสร้างพุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 4 ประการหลัก คือ 1) เป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา 2) เป็นศูนย์กลางการศึกษาและเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนฝึกอบรมปฏิบัติธรรม 3) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัดอุทัยธานี และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน และ 4) เพื่อประกอบพิธีทางศาสนา การประชุม และเป็นสถานที่พักผ่อน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

2. เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

3. เพื่อจัดทำชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนา ดังนี้ 1) ศึกษาการจัดการพื้นที่ทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของประชาคมในจังหวัดอุทัยธานี 2) การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมบริเวณพุทธอุทยานของประชาคมในจังหวัดอุทัยธานี 3) การเสริมสร้างการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของประชาคมในจังหวัดอุทัยธานี 4) การยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1) การลงพื้นที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี เพื่อสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลจากพระสังฆาธิการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักออกแบบ สถาปนิก ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มชาวบ้านเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เช่น การได้มาซึ่งพื้นที่ เป้าหมายและแนวทาง รูปแบบและกระบวนการ เพื่อทราบถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม การสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาพื้นที่พุทธมณฑล ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา

2) จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรม กระบวนการ พัฒนาสู่แหล่งเรียนรู้พุทธอุทยานด้านพระพุทธศาสนาเมืองอุทัย เพื่อสรุปประเด็น รูปแบบ วิธีการหาแนวทางการส่งเสริม การสร้างจิตสำนึก กิจกรรมในการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) พระสงฆ์ ผู้นำชุมชนในพื้นที่พัฒนากิจกรรมการพัฒนาพื้นที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน 2) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุทัยธานี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุทัยธานี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่พัฒนาที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน 3) นักออกแบบ สถาปนิก นักพัฒนาจิตอาสา ปราชญ์ท้องถิ่น

ผู้อาวุโส และกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่พัฒนาที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน และ
4) กลุ่มจิตอาสาที่ทำงานในพื้นที่พัฒนาพื้นที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการลงพื้นที่สำรวจกิจกรรม การเรียนรู้ การพัฒนาในพื้นที่ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ การจัดการ การพัฒนาและการยกระดับ ที่จะนำมาสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แล้วนำไปพัฒนาสร้างรูปแบบ กิจกรรมในการอนุรักษ์ โดยเน้นการทำงานวิจัยแบบปฏิบัติการ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำและนักพัฒนาที่ทำงานในพื้นที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน กลุ่มเยาวชนและกลุ่มจิตอาสาที่ทำงานในพื้นที่พุทธมณฑลจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 คน และกลุ่มจิตอาสาและประชาชนในพื้นที่ จำนวน 10 ราย รวมประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแผนบูรณาการวิจัย จำนวน 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบสำรวจ
- 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
- 3) ชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์
ที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

- 1) การกำหนดเนื้อหาของแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์
- 2) ร่างเครื่องมือการวิจัยตามประเด็นที่กำหนดให้ครบถ้วนทุกตอน
- 3) นำเครื่องมือมาตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน
- 4) แก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5) ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยและจัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- 1) การสำรวจภาคสนาม สำรวจการใช้ประโยชน์ ที่ดิน เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ กล้องบันทึกภาพ เครื่องมือวัดค่าพิกัด (GPS)
- 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ คือ เครื่องบันทึกเสียงและสมุดบันทึก
- 3) สร้างแบบสำรวจความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

4) ออกแบบแผนการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

5) แผนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

6) ออกแบบชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสาร ประกอบกับ ข้อมูลที่ได้จาก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หลังจากนั้น ผู้วิจัยยืนยันความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยการให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาและบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง โดยการแปลข้อมูลพร้อมให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ทักท้วงหรือยอมรับข้อมูลที่น่าเสนอ ซึ่งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ด้วยวิธีนี้ผู้วิจัยใช้กับข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลที่เป็นส่วนที่ผู้วิจัยได้ตีความแล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการนำเสนอภาพกิจกรรมและชุดองค์ความรู้ (หนังสือสรุปองค์ความรู้) และวิธีที่ค้นพบรายการการสังเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ให้ได้ผลเป็นเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่า S.D. ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและเครื่องมือการวิจัย โดยการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการวิจัย และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมสู่การพัฒนาพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี (เมืองอุไทย)

4. สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

4.1 สำนวความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี พบว่า ด้านความพร้อม คือ การซื้อที่ดินและได้พัฒนาพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีมาอย่างต่อเนื่อง มีเสนาสนะและถาวรวัตถุที่เหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมอื่นๆ ที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น ด้วยการได้รับความมือเป็นอย่างดีจากพุทธศาสนิกชนในพื้นที่ นอกจากนี้ประชาชนมีความต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นพื้นที่สร้างวัด เป็นศูนย์รวมการศึกษาพระพุทธศาสนาของจังหวัดอุทัยธานีที่สามารถจัดกิจกรรมงานบุญ กิจกรรมงานบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์

4.2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี พบว่า รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี จะเป็นการรวมกลุ่มกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาจังหวัดอุทัยธานี อันก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีที่ยั่งยืน เช่น เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาของจังหวัดอุทัยธานี และนอกจากนี้ยังก่อให้เกิดอาชีพในชุมชน เช่น เมื่อมีประชาชนเข้าศึกษาและปฏิบัติธรรมในพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีแห่งนี้ ก็จะมีร้านค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน เกิดขึ้นในพื้นที่ เกิดการสร้างเวทีประชาคม จากการพัฒนาเครือข่ายดังกล่าวจึงทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ในการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในด้านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา รับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ทั้งฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายอาณาจักร มุ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ที่เป็นผลจากการให้ความร่วมมือ เช่น กิจกรรมพิธีเททองหล่อพระประธานประจำพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมวันสำคัญของชาติ เป็นต้น

4.3 จัดทำชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี พบว่า

1) ชุดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่องพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	23	16.22	5.23
หลังเรียน	23	32.43	2.21

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{x} = 32.43$, S.D.= 2.21) สูงกว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

2) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล โดยการคำนวณหาค่า E.I. (Effectiveness Index) ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้เรื่อง เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

N	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
23	40	373	746	0.6819

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่องดังกล่าว มีค่าเท่ากับ 0.6819 ซึ่งหมายความว่า หลังจากนักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือคิดเป็น ร้อยละ 68.19

5. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 สำนวความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี พบว่า ประชาชนมีความพร้อมและต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นศูนย์รวมการศึกษาพระพุทธศาสนา ประจำจังหวัด ที่สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ประชาชนอยากมีสถานที่สำหรับพักผ่อน

หย่อนใจและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวไปในที่แห่งเดียวกันด้วย จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกฤต ภัทร์ธราธร และเกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ (2565) พบว่าบริบทการท่องเที่ยวบ้านนาป่าหนาด มีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงวัฒนธรรม ผ่านการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมคนไทตำบลนาป่าหนาด เมื่อปี พ.ศ. 2539 ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านนาป่าหนาดมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางของชาวไทดำและอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทดำตำบลนาป่าหนาดให้ยังคงอยู่สืบไป มีการนำวัฒนธรรมของไทดำมาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว มีการต้อนรับด้วยการแสดงการเต้นแซปาง นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเต้น มีการจัดเตรียมอุปกรณ์การเล่นของชาวไทดำ มีการเตรียมชุดไทดำสำหรับนักท่องเที่ยวได้ใส่เพื่อถ่ายรูปเป็นที่ระลึก การเดินชมบ้านที่จำลอง รูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านไทดำในอดีตให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม มีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำ เช่น การทำดอกไม้ไทดำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเด็น แบนปิง (2565) พบว่าสภาพการณ์และความต้องการของการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนมอญในจังหวัดลำพูน สภาพการณ์ประกอบไปด้วยข้อมูลความจริง ความชำนาญและภูมิปัญญาชุมชน ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม มี 6 ด้าน 1) ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนมอญ 2) มีปราชญ์ชาวบ้าน การทำอาหารมอญ ช่างปูนปั้น การทำโคลมล้านนา การทำสไบมอญ,ตุ้มมอญ 3) ประเพณีวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมการแต่งกาย การใช้ภาษามอญ มีประเพณีตลอด 12 เดือน 4) ด้านกายภาพมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน การนำภูมิปัญญาและอัตลักษณ์เด่นของชุมชนมาใช้ในการจัดการพื้นที่ 5) ด้านธรรมชาติ มีสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดี ไม่มีมลพิษ และ 6) ด้านการเงิน มีปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มวิสาหกิจที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน ความต้องการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ คือการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน การพัฒนาคนในวัยเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าของชุมชน การเพิ่มแหล่งทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนาบูรณะฟื้นฟูมรดกและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม การผลักดันชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายเยาวชน เพื่อการเรียนรู้เท่าทันโลก

5.2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

กระบวนการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี เป็นสถานที่ในการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในด้านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา รับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ และมีความสะดวกของสถานที่ในการทำกิจกรรมแก่ประชาชน เนื่องจากมีเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนจึงได้มีการจัดกิจกรรมในเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี

ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมงานบุญ กิจกรรมงานบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมวันเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีสังคม ชยานุวัฑฒ (ธนาวงษ์) (2562) ที่พบว่า วัดที่จัดให้มีการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องและจริงจังนั้น มีลักษณะของความ เป็นเครือข่ายการปฏิบัติธรรมอยู่ทั่วไปในสังคมไทย ซึ่งมีการจัดการอยู่ 2 ระดับคือ 1) ระดับบน ได้แก่ องค์กรบริหารกิจการพระพุทธศาสนาสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย เรียกว่า มหาเถรสมาคม (มส.) โดยมีคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา รับผิดชอบด้านการปฏิบัติธรรม ขณะนี้ ได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อส่งเสริมช่วยเหลือและสนับสนุนให้เครือข่ายการปฏิบัติธรรม มีความเป็นเอกภาพ และสร้างมาตรฐานการสอนการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางเดียวกันคือ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวสติปัฏฐาน สุตต ยึดพระไตรปิฎกเป็นหลัก 2) ระดับปฏิบัติการ ได้แก่ เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม ที่ทำหน้าที่ บริหารจัดการภายในสำนักของตนให้มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อสร้าง พระวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีภูมิรู้ภูมิธรรมทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติรวมถึงการ บริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสาขาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น และสร้างผู้นำรุ่น ใหม่เพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน ย่อมก่อให้เกิดเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ เป็น ประโยชน์ต่อสังคมในชาติและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลกโดยรวม แม้ว่าผลจากการศึกษาจะ พบว่า มีนักท่องเที่ยวที่ชมความงามของงานพุทธศิลป์และมีความสนใจไปปฏิบัติธรรมเพิ่มขึ้น แต่มักจะเป็นกลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีกิจกรรม “ทัวร์ธรรมะ” แต่ยังมีจำนวนเยาวชนที่ ค่อนข้างน้อย จึงมีข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพระพุทธศาสนา ควรมีการ ขยายความเข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาจิตใจ โดยให้เยาวชนได้ แสดงความเป็นผู้นำในการเข้าร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาให้มากขึ้น

5.3 จัดทำชุดการเรียนรู้ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุด การเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6819 ซึ่งหมายความว่า หลังจากนักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ชุดการ เรียนรู้ ในเรื่องดังกล่าว นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 68.19 แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางด้านชีวิตและจิตใจ มีความสุข ในการเรียนเพราะมีจินตนาการหรือมองเห็นภาพหรือได้สัมผัสพุทธอุทยานที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต บุตรทิพย์สกุล (2558) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมุ่งหวังไปหาประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อผลในการ พัฒนาชีวิตและจิตใจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อทำให้ความสงบสุข มีสันติภาพของ มวลมนุษย มีค่านิยมและเชื่อว่าการได้ทำบุญนั้น ก่อให้เกิดสิริมงคล ต่อตนเองและครอบครัว ในการท่องเที่ยวนั้นจะทำให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ ต้องได้สัมผัสกับ

องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความตั้งใจของนักท่องเที่ยว ความศรัทธาในพุทธศาสนาและความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจในการร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเชิงปฏิบัติการเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและสามารถปฏิบัติได้ ดังต่อไปนี้

1. คณะสงฆ์/ภาครัฐ ควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีให้เกิดความเข้มแข็ง
2. คณะสงฆ์/ภาครัฐ ควรมีการสร้างความสนใจเรื่องแหล่งเรียนรู้ในพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและโปร่งใส
3. คณะสงฆ์/ภาครัฐ ควรสร้างกลไกต่าง ๆ ให้เกิดเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม จัดให้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยมีคณะสงฆ์จังหวัดอุทัยธานี เป็นผู้สนับสนุน
4. คณะสงฆ์/ภาครัฐ ควรส่งเสริมให้มีหลักสูตรชุดการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในแหล่งเรียนรู้พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี โดยมีคณะสงฆ์และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี รวมทั้งการพัฒนาความรู้เหล่านั้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่แหล่งเรียนรู้ดังกล่าว

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบและคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหา และความเหมาะสมกับวัย
2. ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบในพื้นที่เมืองต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะสภาพองค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยเน้นการค้นหาคำวิจัยที่มีผลต่อพื้นที่ว่างเชิงวัฒนธรรม เพื่อขยายผลการศึกษเป็นแบบองค์รวมและมีมิติรอบด้าน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

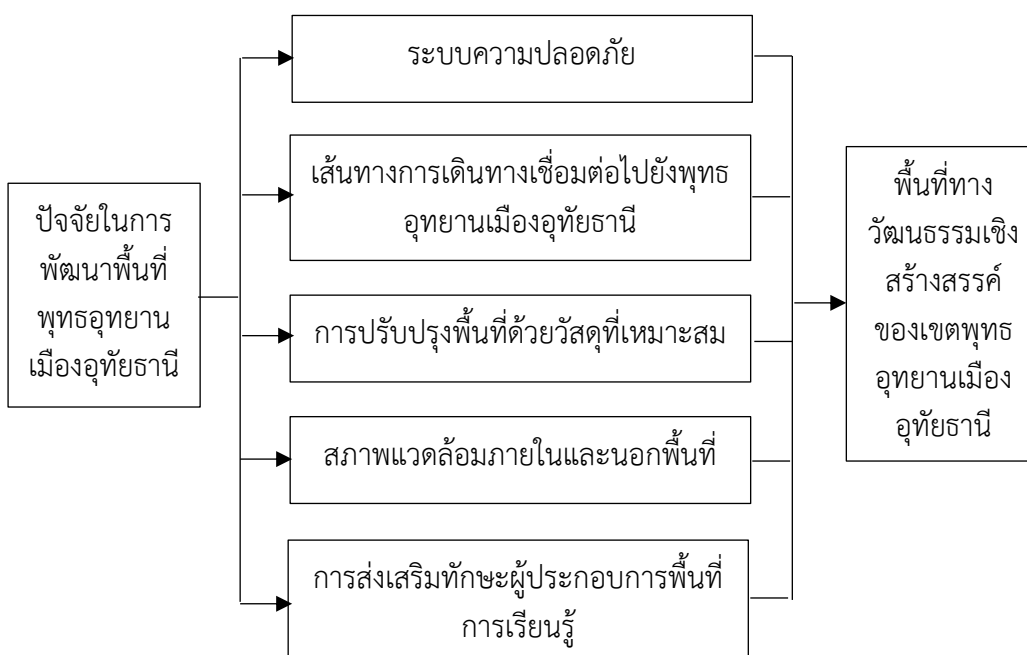
การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี” สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐและภาคเอกชน เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชนร่วมคิดวางแผนและเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาให้เป็นพื้นที่สันทนาการ และเหมาะสมกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา รวมถึงการสรุปกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เห็นแนวทางสำคัญใน

การพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม กระบวนการศึกษาพัฒนาพื้นที่พุทธอุทยานเมืองอุทัยธานีและกิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนร่วมในชุมชน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ระบบความปลอดภัย 2) เส้นทางการเดินทางเชื่อมต่อไปยังพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี 3) การปรับปรุงพื้นที่ด้วยวัสดุที่เหมาะสม 4) สภาพแวดล้อมภายในและนอกพื้นที่ 5) การส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการพื้นที่การเรียนรู้

จากการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเขตพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี” พบว่า นักเรียนมีความสนใจและมีความพึงพอใจเกี่ยวกับ ชุดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระของชุดการเรียนรู้ วิชาพุทธอุทยานเมืองอุทัยธานี ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย กิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งถือว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลัง เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นให้สถานศึกษามีการพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการให้บริการกับสังคม การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน

นอกจากเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาการที่ครูขาดสอน ซึ่งครูที่ทำการสอนแทนสามารถทำการสอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางเดียวกันช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้นด้วย

ภาพที่ 1 : แผนภาพแสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ธนกฤต ภัทร์ธราธร และเกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ. (2565). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานทุนทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาไทดำ บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลย. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 22(3), 141-157.
- ธนิต บุตรทิพย์สกุล. (2558). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยววัดในน่าน*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเด่น แบนปิง. (2565). *รูปแบบการพัฒนาพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนมอญในจังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดธนากร สนตมโน (เพราะละ), พระมหาดาวสยาม วชิรปญโญ และโสวิทย์ บำรุงภักดี. (2562). *รูปแบบการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงพุทธ ของเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น*, 6(3), 426-445.
- พระศรีสังคม ชยานุวัฑฒ (ธนาวงษ์). (2562). *การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา : รูปแบบและเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวของวัดในสังคมไทย*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 12*.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพัตรา ยอดสุรางค์, ชัชวาล แสงทองล้วน และอำนาจ บุญรัตน์มิตร. (2561). แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 407-420.